Research in Medical Education. 2021:13 (2); 70-80 Journal Homepage: http://rme.gums.ac.ir

Attitude of Dental Students about Effective Factors on Attendance in Theoretical Classes

Khalesi S[1], Karghahi N[1]*, Aghakabiri H[2]

1- Department of Oral and Maxillofacial Pathology, Dental Materials Research Center, Dental School, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran

2- Graduate, Dental Students' Research Committee, Dental School, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran

Article Info

Article Type:
Research Article

History:
Received: 2021/01/19
Accepted: 2021/04/11

Key words:
Dentists
Students
Education

***Corresponding author:**
Karghahi N, Department of Oral and Maxillofacial Pathology, Dental Materials Research Center, Dental School, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran
Karghahi@dnt.mui.ac.ir

©2021 Guilan University of Medical Sciences

ABSTACT

Introduction: Attendance of students in theoretical classes is one of the requirements of the educational environment that has been neglected in recent years. Therefore, the purpose of this study is investigating the factors affecting the presence of dental students of Isfahan Dental School in theoretical classes.

Methods: This descriptive cross-sectional study was performed on all undergraduate students of Isfahan Dental School from the entrance of the 2013 to 2016. The census was conducted by a questionnaire containing 34 questions which the reliability and validity were confirmed. Data were analyzed using Chi- square test, T-test and One- way analysis of variance, Spearman and Pearson correlation coefficient using SPSS.

Results: A total of 267 students, 50.6% (135 persons) were boys and 62/9% (168 persons) lived with their families. The mean age of the students was 23.43 ± 2.77. From the students' attitude, the field of professors and their teaching methods (3.91±0.51) was the most effective factor and the field of students' problems (3.53±0.95) had the least effect on students' presence in theoretical classes. The most important factors affecting the presence of students were the teacher's teaching method (73.8%) and the applicability of the subjects presented on the patient's bedside (72.7%). The mean scores of all fields except the students' problems field were significantly higher in the girls rather than the boys.

Conclusion: From the students' point of view, professors have a very special role in the attendance of students in theoretical classes, therefore improving the quality of' teaching, holding expression art workshops, as well as promoting and modifying educational programs, will help students to reduce their absence from the class.

How to Cite This Article:*Khalesi S, Karghahi N, Aghakabiri H. Attitude of Dental Students of Isfahan Dental School in about the Factors Affecting Attendance in Theoretical Classes. RME. 2021; 13(2):70-80.*

[Downloaded from rme.gums.ac.ir on 2025-12-30]

[DOI: 10.52547/rme.13.2.70]

عوامل مؤثر بر حضور درکلاس‌های درس نظری از دیدگاه دانشجویان

سعیده خالصی[۱]، ندا کارگهی[۱*]، حسنا آقاکبیری[۲]

۱. گروه آسیب‌شناسی دهان، فک و صورت، مرکز تحقیقات مواد دندانی، دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران
۲. کمیته پژوهش‌های دانشجویی، دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، ایران

اطلاعات مقاله

نوع مقاله:
مقاله پژوهشی

تاریخچه:
تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۰/۳۰
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۱/۲۲

کلیدواژه‌ها:
دندانپزشکان
دانشجویان
آموزش

***نویسنده مسئول:**
ندا کارگهی، گروه آسیب‌شناسی دهان، فک و صورت، مرکز تحقیقات دندانپزشکی، دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران
Karghahi@dnt.mui.ac.ir

چکیده

مقدمه: حضور دانشجویان در کلاس‌های درس نظری، یکی از لازمه‌های محیط آموزش است که در سال‌های اخیر مورد بی‌توجهی قرار گرفته است. لذا هدف از این تحقیق بررسی عوامل موثر برحضور دانشجویان رشته دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در کلاس‌های دروس نظری بود.

روش‌ها: مطالعه حاضر به‌صورت توصیفی- مقطعی برروی کلیه دانشجویان رشته دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان از ورودی سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶ انجام شد. داده‌ها از طریق پرسش‌نامه محقق ساخته که روایی و پایایی آن به تأیید رسیده، جمع‌آوری گردید. داده‌ها با استفاده از آزمون کای اسکوئر، t-test، آنالیز واریانس یک‌طرفه و محاسبه ضریب همبستگی اسپیرمن و پیرسون و با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: از مجموع ۲۶۷ نفر دانشجو ۱۳۵ نفر (۵۰/۶ درصد) پسر و ۶۲/۹ درصد (۱۶۸ نفر) همراه خانواده زندگی می‌کردند. میانگین سنی دانشجویان ۲/۷۷ ± ۲۳/۴۳ بود. از دیدگاه دانشجویان، حیطه اساتید و روش‌های آموزشی ایشان (۰/۵۱±۳/۹۱) موثرترین عامل بوده و حیطه مشکلات دانشجو (۰/۹۵±۳/۵۳) کم‌ترین اثر را داشت. مهم‌ترین فاکتورهای موثر برحضور دانشجویان روش تدریس استاد (۷۳/۸ درصد) و کاربردی بودن مطالب ارائه‌شده بر بالین بیمار (۷۲/۷ درصد) بود. میانگین نمرات تمام حیطه‌ها به جز حیطه مشکلات دانشجو در دختران به‌طور معنی‌داری بیشتر از پسران بود ($P < ۰/۰۵$).

نتیجه‌گیری: از نظر دانشجویان، اساتید نقش بسیار ویژه‌ای در حضور دانشجویان در کلاس‌های نظری داشتند، لذا بالا بردن کیفیت تدریس اساتید، برگزاری کارگاه‌های فن بیان و هم‌چنین ارتقاء و اصلاح برنامه‌های آموزشی، کمک شایانی در کاهش غیبت دانشجویان از کلاس درس خواهد کرد.

مقدمه

نقش انگیزش در یادگیری دانشجویان به‌قدری کلیدی است که می‌تواند از هوش، اهمیت بیشتری داشته باشد. از آن‌جایی که حجم زیادی از تجربیات اساتید در کلاس درس منتقل می‌شود، استاد می‌تواند انگیزش دانشجویان را با ایجاد حس کنجکاوی آنان هنگام سخنرانی افزایش دهد (۳-۱). در نظام آموزشی عناصر متعددی وجود دارند که هرکدام جایگاه ویژه‌ای دارند. ویژگی‌هایی مثل تسلط استاد به مطالب درسی، قدرت بیان و توانایی انتقال، از مهم‌ترین ویژگی‌های اساتید است که در ارتقای فرآیند یاددهی- یادگیری موثر می‌باشد (۴). کلاس درس مهم‌ترین مکان جهت تدریس موضوعات علمی دشوار است و آموزش علوم پزشکی به‌دلیل تدریس مداخلات بهداشتی و درمانی دارای ماهیت حیاتی است، اما نتایج برخی از مطالعات نشان‌دهنده افزایش غیبت دانشجویان در کلاس‌های درس است و این مساله کمتر مورد مطالعه قرار گرفته است (۵). عدم حضور دانشجویان در کلاس‌های درس نظری، یکی از مشکلات رو به افزایش سال‌های اخیر دانشگاه‌های علوم پزشکی بوده است (۶). در مطالعه معراجی و همکاران (۷) مهم‌ترین عامل برحضور دانشجویان در کلاس‌های درسی به‌روش تدریس و تسلط استاد و کم اهمیت‌ترین عامل به عوامل محیطی هم‌چون نور و حرارت تعلق گرفت. درمطالعه میرفرهادی و همکاران (۸) تسلط استاد بر مطالب درسی، روش تدریس مناسب، علاقه به مبحث

[Downloaded from rme.gums.ac.ir on 2025-12-30]
[DOI: 10.52547/rme.13.2.70]

درسی و کاربرد مطالب ارائه شده در بالین بیمار به‌ترتیب مهم‌ترین عوامل بیان شده است. در پژوهش Ivern و همکاران (۹) پنج دلیل غیبت شامل برنامه‌ریزی خود دانشجویان، روش تدریس، روش یادگیری، ویژگی دروس و منابع خارجی موجود مطرح شده است.

باتوجه به پیچیدگی موضوع و تاثیر حضور دانشجویان درکلاس‌ها برتوانمندی‌های آن‌ها، همچنین با توجه به این‌که تاکنون تحقیقی در این خصوص در دانشکده دندانپزشکی صورت نگرفته و روزبروز بر میزان حضور دانشجویان در کلاس‌های درس نظری کاسته می‌شود، این پژوهش جهت بررسی نگرش دانشجویان دانشکده دندانپزشکی اصفهان درخصوص عوامل موثر برحضور در کلاس‌های درس نظری در سال ۱۳۹۸ انجام پذیرفت.

روش‌ها

این مطالعه به‌صورت توصیفی- مقطعی در سال ۱۳۹۸ برروی کلیه دانشجویان دکتری عمومی دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان (دانشجویان ترم‌های ۶ تا ۱۲) که مقطع علوم پایه را نیز گذرانده بودند، به‌روش سرشماری انجام گرفت. دانشجویان تکمیلی از مطالعه خارج شده و کلیه دانشجویان جهت شرکت در مطالعه آزاد بودند. مطالعه حاضر با کد اخلاق IR.MUI.RESEARCH.REC.1398.450 در معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان به تصویب رسید. در ابتدا پس از مروری بر مطالعات پیشین، پرسش‌نامه‌ای حاوی ۳۴ سوال توسط محقق طراحی شد. پرسش‌نامه طراحی‌شده حاوی ۶ سوال دموگرافیک (تاریخ تولد، سال ورود، معدل ترم گذشته، جنسیت، بومی‌بودن، وضعیت تاهل)، ۱۲ سوال در حیطه استاد، ۶ سوال در حیطه آموزشی، ۸ سوال در مورد برنامه‌ریزی آموزشی، ۴ سوال در حیطه دانشجو و ۴ سوال نیز درمورد محیط فیزیکی کلاس بود. پرسش‌نامه با مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت شامل کاملاً بی‌اثر، تاثیر متوسط، موثر و کاملاً موثر به‌ترتیب با امتیازهای ۱ تا ۵ طراحی شد. برای ارزیابی کمی روایی محتوا، ده نفر از اعضای هیات علمی به هر یک از ۳۴ سوال به‌صورت «ضروری است»، «ضروری نیست ولی مفید است» و «ضروری نیست» پاسخ دادند. پاسخ‌ها براساس فرمول CVR (Content Validity Ratio) ضریب روایی محتوا محاسبه و طبق جدول لاوشه تایید شد. بررسی CVI(Content Validity Index) براساس شاخص روایی محتوای والتز و باسل صورت گرفت. به‌منظور محاسبه CVI پرسش‌نامه در هر یک از ۳۴ سوال، براساس طیف لیکرتی چهار قسمتی چهار گزینه (۱- مربوط نیست، ۲- نسبتاً مربوط است، ۳- مربوط است، ۴- کاملاً مربوط است) تعبیه گردید. آیتم‌ها براساس میانگین نمره CVI (۰/۸) مورد پذیرش قرار گرفت. برای بررسی پایایی، پرسش‌نامه بین سی نفر از دانشجویان توزیع گردید و با ضریب پایایی ۰/۸۶ تایید شد (۱۰). پرسش‌نامه آنلاین مذکور بین ۶۰۰ نفر از دانشجویان دندانپزشکی اصفهان از طریق فضای مجازی توزیع شد و ۲۶۷ نفر (۴۴/۵ درصد) پرسشنامه را تکمیل کردند. داده‌های حاصل از طریق نرم‌افزار آماری SPSS.Ver.23 و با استفاده از آزمون کای‌اسکوئر، t-test و هم‌چنین آنالیز واریانس یک‌طرفه و محاسبه ضریب همبستگی پیرسون تجزیه و تحلیل شدند. سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵ درنظر گرفته شد.

یافته‌ها

از ۲۶۷ نفر شرکت‌کننده، ۱۳۲ نفر (۴۹/۴ درصد) مونث و ۱۳۵ نفر (۵۰/۶ درصد) مذکر بودند. میانگین سنی کل دانشجویان ۲/۷۷ ± ۲۳/۴۳ بود. ۳۳ نفر از دانشجویان (۱۲/۴ درصد) متاهل و ۲۳۴ نفر (۸۷/۶ درصد) مجرد بودند. ۶۶/۲ درصد از دانشجویان دارای میانگین معدل ۱۷/۹۹- ۱۶ بوده و ۱۶۸ نفر (۶۲/۹ درصد) نیز هم‌راه خانواده زندگی می‌کردند. همچنین تعداد ۴۵ نفر (۴۵/۵ درصد) در خانه و ۵۴ نفر (۵۴/۵ درصد) در خوابگاه و دور از خانواده به سر می‌بردند. میانگین سنی زنان در این مطالعه ۲/۶۸ ± ۲۳/۱۸ و مردان ۳/۲۶ ± ۲۳/۵۱ بود.

باتوجه به جدول شماره یک، موثرترین حیطه در حضور دانشجویان در کلاس درس، حیطه اساتید بوده و پس از آن به‌ترتیب حیطه‌های برنامه‌ریزی آموزشی، مطالب آموزشی و محیط فیزیکی کلاس قرار داشتند. حیطه مشکلات دانشجو کم‌ترین اهمیت را از نگاه دانشجویان داشت.

هم‌چنین طبق آنالیز آماری t-test، میانگین نمره نگرش دانشجویان دختر نسبت به پسر در حیطه اساتید و روش‌های آموزشی و برنامه‌ریزی آموزشی آنان بیشتر بود (جدول ۲).

[Downloaded from rme.gums.ac.ir on 2025-12-30]

[DOI: 10.52547/rme.13.2.70]

جدول ۱: توزیع فراوانی و میانگین نمره نگرش دانشجویان درخصوص عوامل موثر برحضور در کلاس درس نظری

حیطه	عوامل	کاملاً مؤثر		مؤثر		تاثیر متوسط		بی‌اثر		کاملاً بی‌اثر		Mean±SD	
		تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد		
اساتید و روش‌های آموزشی ایشان	روش تدریس استاد	۱۹۷	۷۳/۸	۵۷	۲۱/۳	۸	۳	۴	۱/۵	۱	۰/۴	۴/۶۷±۰/۶۴	۳/۹۱ ±۰/۵۱
	تسلط استاد بر موضوع درسی	۱۵۶	۵۸/۴	۸۰	۳۰	۲۴	۹	۶	۲/۲	۱	۰/۴	۴/۴۴±۰/۷۸	
	بیان شیوا و رسای استاد	۱۴۷	۵۵/۱	۹۰	۳۳/۷	۱۸	۶/۷	۸	۳	۴	۱/۵	۴/۳۸±۰/۸۵	
	توان استاد در اداره و مدیریت کلاس	۱۲۰	۴۴/۹	۱۰۰	۳۷/۵	۳۰	۱۱/۲	۱۱	۴/۱	۶	۲/۲	۴/۱۹±۰/۹۴	
	رابطه استاد با دانشجویان	۸۷	۳۲/۶	۱۰۹	۴۰/۸	۵۰	۱۸/۷	۱۴	۵/۲	۷	۲/۶	۳/۹۶±۰/۹۸	
	پاسخ‌گویی استاد به سوالات دانشجویان	۸۷	۳۲/۶	۱۰۹	۴۰/۸	۵۰	۱۸/۷	۱۴	۵/۲	۷	۲/۶	۳/۹۶±۰/۹۸	
	حضور در کلاس به عنوان بخشی از نمره	۱۱۶	۴۳/۴	۶۲	۲۳/۲	۴۲	۱۵/۷	۳۰	۱۱/۲	۱۷	۶/۴	۳/۸۶±۱/۲۶	
	اهمیت حضور در کلاس در فهم مطالب درسی	۷۷	۲۸/۸	۱۱۲	۴۱/۹	۵۰	۱۸/۷	۱۶	۶	۱۲	۴/۶	۳/۸۴±۱/۰۵	
	نظارت استاد برحضور و غیاب به صورت جدی	۱۰۶	۳۹/۷	۵۶	۲۱	۵۲	۱۹/۵	۳۱	۱۱/۶	۲۲	۸/۲	۳/۷۲±۱/۳۱	
	اجازه جزوه‌نویسی و ضبط صدای استاد	۶۶	۲۴/۷	۶۸	۲۵/۵	۶۰	۲۲/۵	۵۱	۱۹/۱	۲۲	۸/۲	۳/۳۹±۱/۲۷	
	خصوصیات ظاهری و اخلاقی استاد	۴۰	۱۵	۸۷	۳۲/۶	۶۶	۲۴/۷	۵۶	۲۱	۱۸	۶/۷	۳/۲۸±۱/۱۵	
	مشارکت فعال فراگیران در درس	۳۵	۱۳/۱	۷۸	۲۹/۲	۸۲	۳۰/۷	۶۰	۲۲/۵	۱۲	۴/۵	۳/۲۴±۱/۰۸	
مطالب آموزشی	کاربردی بودن مطالب ارائه‌شده بر بالین بیمار	۱۹۴	۷۲/۷	۵۸	۲۱/۷	۱۲	۴/۵	۱	۰/۴	۲	۰/۷	۴/۶۵±۰/۶۵	۳/۸ ±۰/۶
	علاقه به مبحث درسی	۱۴۹	۵۵/۸	۸۳	۳۱/۱	۲۷	۱۰/۱	۶	۲/۲	۲	۰/۷	۴/۳۹±۰/۸۱	
	سخت‌بودن مطالب درسی	۳۶	۱۳/۵	۱۰۸	۴۰/۴	۸۲	۳۰/۷	۳۲	۱۲	۹	۳/۴	۳/۴۹±۰/۹۸	
	تکراری‌بودن مطالب ارائه شده	۴۵	۱۶/۹	۹۹	۳۷/۱	۷۰	۲۶/۲	۴۱	۱۵/۴	۱۲	۴/۵	۳/۴۶±۱/۰۸	
	عدم آشنایی قبلی با مطالب کلاسی	۴۰	۱۵	۹۵	۳۵/۶	۸۲	۳۰/۷	۴۳	۱۶/۱	۷	۲/۶	۳/۴۴±۱/۰۱	
	تکراری بودن سوالات امتحان	۴۴	۱۶/۵	۸۵	۳۱/۸	۷۵	۲۸/۱	۵۴	۲۰/۲	۹	۳/۴	۳/۳۸±۱/۰۸	
برنامه‌ریزی آموزشی	داشتن امتحان قبل یا بعد از کلاس	۱۱۳	۴۲/۳	۹۸	۳۶/۷	۳۴	۱۲/۷	۱۵	۵/۶	۷	۲/۶	۴/۱±۱	۳/۸۲±۰/۷۵
	برگزاری کلاس‌ها صبح زود یا آخر وقت	۱۰۷	۴۰/۱	۸۵	۳۱/۸	۳۰	۱۱/۲	۲۹	۱۰/۹	۱۶	۶	۳/۸۹±۱/۲۱	
	وجود قانون $\frac{2}{17}$ جلسه غیبت موجه	۱۰۲	۳۸/۲	۸۷	۳۲/۶	۳۸	۱۴/۲	۲۶	۹/۷	۱۴	۵/۲	۳/۸۹±۱/۱۷	
	طولانی بودن زمان کلاس	۹۲	۳۴/۵	۹۳	۳۴/۸	۴۵	۱۶/۹	۲۴	۹	۱۳	۴/۹	۳/۸۵±۱/۱۳	
	برنامه فشرده کلاس‌ها	۸۴	۳۱/۵	۹۶	۳۶	۴۹	۱۸/۴	۲۹	۱۰/۹	۹	۳/۴	۳/۸۱±۱/۰۹	
	فاصله زمانی زیاد بین دو کلاس	۷۹	۲۹/۶	۱۰۰	۳۷/۵	۵۳	۱۹/۹	۲۶	۹/۷	۹	۳/۴	۳/۸±۱/۰۷	
	داشتن کلاس دیگر در همان روز	۸۶	۳۲/۲	۹۱	۳۴/۱	۴۸	۱۸	۳۲	۱۲	۱۰	۳/۷	۳/۷۹±۱/۱۳	
	ارزشیابی مستمر	۳۶	۱۳/۵	۱۰۳	۳۸/۶	۸۱	۳۰/۳	۳۷	۱۳/۹	۱۰	۳/۷	۳/۴۴±۱/۰۱	
مشکلات دانشجو	خستگی	۱۰۵	۳۹/۳	۷۹	۲۹/۶	۴۹	۱۸/۴	۲۹	۱۰/۹	۵	۱/۹	۳/۹۴±۱/۰۸	۳/۵۳± ۰/۹۵
	دور بودن مسیر دانشگاه و نداشتن وسیله ایاب و ذهاب	۷۵	۲۸/۱	۷۲	۲۷	۵۱	۱۹/۱	۵۲	۱۹/۵	۱۷	۶/۴	۳/۵۱±۱/۲۶	
	مشغله‌ی کاری	۵۷	۲۱/۳	۸۱	۳۰/۳	۶۳	۲۳/۶	۵۴	۲۰/۲	۱۲	۴/۵	۳/۴۴±۱/۱۶	
	مشکلات خانوادگی	۵۳	۱۹/۹	۶۴	۲۴	۶۸	۲۵/۵	۵۹	۲۲/۱	۲۳	۸/۶	۳/۲۴±۱/۲۴	
محیط فیزیکی کلاس	نامطلوب بودن فضای فیزیکی کلاس مثل نور و حرارت	۹۳	۳۴/۸	۶۷	۲۵/۱	۵۴	۲۰/۲	۴۳	۱۶/۱	۱۰	۳/۷	۳/۷۱±۱/۲	۳/۵۵ ±۰/۹۸
	استفاده‌ی مناسب از وسایل سمعی و بصری در کلاس	۵۹	۲۲/۱	۹۵	۳۵/۶	۶۲	۲۳/۲	۴۳	۱۶/۱	۸	۳	۳/۵۸±۱/۰۹	
	شلوغ‌بودن کلاس	۶۹	۲۵/۸	۷۰	۲۶/۲	۶۴	۲۴	۵۰	۱۸/۷	۱۴	۵/۲	۳/۴۹±۱/۲	
	بزرگی کلاس و حواس پرتی دانشجویان	۶۵	۲۴/۳	۶۹	۲۵/۸	۶۰	۲۲/۵	۶۲	۲۳/۲	۱۱	۴/۱	۳/۴۳±۱/۲	
تعداد کل												۳/۷۸ ±۰/۴۸	

[Downloaded from rme.gums.ac.ir on 2025-12-30]

[DOI: 10.52547/rme.13.2.70]

جدول ۲: میانگین و مقایسه عوامل موثر برحضور در کلاس از دیدگاه دانشجویان برحسب جنسیت، وضعیت تاهل و سکونت

حیطه‌ها	جنسیت (mean ± SD)			وضعیت تاهل (mean ± SD)			وضعیت سکونت (mean ± SD)		
	پسر	دختر	P	متاهل	مجرد	P	همراه خانواده	دور از خانواده	P
اساتید و روش‌های آموزشی ایشان	۴۵/۳۷/±۵ /۷۷	۴۸/۵/± ۶/۲	<۰/۰۰۱	۴۸/۹۶/± ۶/۸۷	۴۶/۶۳± ۶/۰۴	۰/۰۴۲	۴۶/۹۲/± ۶/۳۳	۴۶/۹۱± ۵/۹۵	۰/۹۸۳
مطالب آموزشی	۲۲/۴۲/± ۳/۶۷	۲۳/۲۱/± ۳/۵۶	۰/۰۷۶	۲۳/۷۲± ۴/۳۳	۲۲/۶۸± ۳/۵۱	۰/۱۲۳	۲۳/۰۴± ۳/۳	۲۲/۴۱ ± ۴/۱۲	۰/۱۷
برنامه‌ریزی آموزشی	۲۹/۳۳/± ۵/۸۵	۳۱/۸۵/± ۵/۹۸	۰/۰۰۱	۳۱/۴۸± ۶/۹۷	۳۰/۴۵± ۵/۹	۰/۳۶	۳۰/۸۲± ۵/۹۱	۳۰/۱۶± ۶/۲۵	۰/۳۸۶
مشکلات دانشجو	۱۴/۱۴/± ۳/۶۴	۱۴/۱۱/± ۳/۹۸	۰/۹۵۴	۱۴/۷۲± ۳/۹۲	۱۴/۰۴± ۳/۷۹	۰/۳۳۵	۱۴/۰۴± ۳/۹۶	۱۴/۲۷± ۳/۵۴	۰/۶۳۳
محیط فیزیکی کلاس	۱۳/۹۴± ۳/۹۴	۱۴/۴۷/± ۳/۹۴	۰/۲۶۸	۱۳/۹۳± ۴/۱۳	۱۴/۲۴± ۳/۹۲	۰/۶۷۹	۱۴/۲۵± ۳/۹۶	۱۴/۱۲± ۳/۹۳	۰/۷۸۸
مجموع	۱۲۵/۲۱± ۱۴/۷۵	۱۳۲/۱۷/± ۱۷/۲۸	<۰/۰۰۱	۱۳۲/۸۴± ۲۰/۰۲	۱۲۸/۰۵± ۱۵/۷۸	۰/۱۱	۱۲۹/۱± ۱۶/۲	۱۲۷/۸۸± ۱۶/۷۷	۰/۵۶۲

برطبق آزمون t-test، میانگین نمره نگرش دانشجویان نسبت به عوامل موثر برحضور در کلاس درس نظری در تمام حیطه‌ها به‌جز محیط فیزیکی کلاس، در بین دانشجویان متاهل بیشتر بود که در بین آن‌ها حیطه اساتید و روش‌های آموزشی در بین متاهل‌ها و دانشجویان مجرد دارای تفاوت معنی‌دار بود (P=۰/۰۴۲). بین میانگین نمره نگرش دانشجویانی‌که همراه خانواده یا دور از خانواده زندگی می‌کنند در هیچ‌یک از حیطه‌ها تفاوت معنی‌دار به‌دست نیامد (P>۰/۰۵). نتایج نشان داد که بین میانگین نمره نگرش دانشجویان ساکن در خانه و خوابگاه در مورد عوامل موثر برحضور دانشجویان در کلاس درس در هیچ‌یک از حیطه‌های مورد بررسی تفاوت معنی‌دار وجود ندارد (P>۰/۰۵). اگرچه میانگین نمره نگرش دانشجویان دور از خانه ساکن در خوابگاه در حیطه‌های مطالب آموزشی و محیط فیزیکی کلاس بیشتر از میانگین نمره نگرش دانشجویان ساکن در خانه بود.

بیشترین میانگین نمره نگرش نسبت به عوامل موثر برحضور دانشجویان در کلاس درس نظری در حیطه اساتید و روش‌های آموزشی ایشان در بین دانشجویان ورودی سال ۱۳۹۲ بود. برطبق آزمون ANOVA، بین میانگین نمره نگرش حیطه‌ها در ورودی‌های مختلف دانشجویان اختلاف معنی‌دار مشاهده نشد (جدول ۳).

جدول ۳: میانگین و مقایسه عوامل موثر برحضور در کلاس از دیدگاه دانشجویان برحسب سال ورود

حیطه‌ها	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	P
	Mean ±SD					
اساتید و روش‌های آموزشی ایشان	۴۷/۹۵/±۶/۲۶	۴۶/۱۷±۶/۲۶	۴۶/۹۴±۶/۶۴	۴۶/۲۹±۶/۵۵	۴۶/۸۵±۵/۴	۰/۵۸۷
مطالب آموزشی	۲۲/۷۷±۳/۸۱	۲۲/۵۸±۳/۵۴	۲۳/۰۷±۳/۹۶	۲۲/۸۹±۴/۱۶	۲۲/۷۱±۲/۸۲	۰/۹۷۳
برنامه‌ریزی آموزشی	۳۰/۸±۶/۷۸	۳۰/۲۴±۴/۷۹	۳۱/۲۱±۵/۷۵	۳۰/۳۳±۵/۹۸	۳۰/۲۵±۶/۳۸	۰/۹۰۳
مشکلات دانشجو	۱۴/۲۵±۴/۰۱	۱۴/۷±۳/۳۱	۱۳/۱۳±۳/۹۶	۱۴/۵۸±۳/۵۹	۱۴/۰۹±۳/۸۹	۰/۲۶۴
محیط فیزیکی کلاس	۱۳/۷۲±۴/۱	۱۴/۲۹±۳/۸۳	۱۴/۳۴±۳/۸۱	۱۴/۵۸±۴/۴۲	۱۴/۲۱±۳/۶۵	۰/۸۳۹
مجموع	۱۲۹/۵۲±۱۷/۹۱	۱۲۸±۱۵	۱۲۸/۷۱±۱۷/۰۷	۱۲۸/۶۸±۱۶/۱۶	۱۲۸/۱۴±۱۵/۴۱	۰/۹۹

بیش‌ترین میانگین نمره نگرش دانشجویان در مورد عوامل موثر برحضور در کلاس درس در کلیه حیطه‌ها مربوط به دانشجویان با معدل کم‌تر از ۱۴ است که البته اختلاف آن نزدیک به معنی‌داری بود (P = ۰/۰۶). محاسبه ضریب پیرسون نشان داد که بین نمره کل حیطه‌ها با یکدیگر ارتباط معنی‌دار وجود دارد (P≤۰/۰۰۱). در این میان، بین نمره حیطه اساتید و مطالب آموزشی ارتباطی در حد متوسط برقرار بود (r=۰/۴۵۱، P<۰/۰۰۱). بین نمره حیطه‌های محیط فیزیکی کلاس و مشکلات دانشجو نیز ارتباط متوسطی وجود داشت (r=۰/۴۵۴، P<۰/۰۰۱) و بین سایر حیطه‌ها ارتباط ضعیفی وجود داشت. همچنین نتایج نشان داد که بین سن و معدل دانشجویان ارتباط معنی‌دار، ضعیف و معکوس وجود دارد (r=-۰/۱۲۵، P=۰/۰۴۳) (نمودار ۱).

[Downloaded from rme.gums.ac.ir on 2025-12-30]

[DOI: 10.52547/rme.13.2.70]

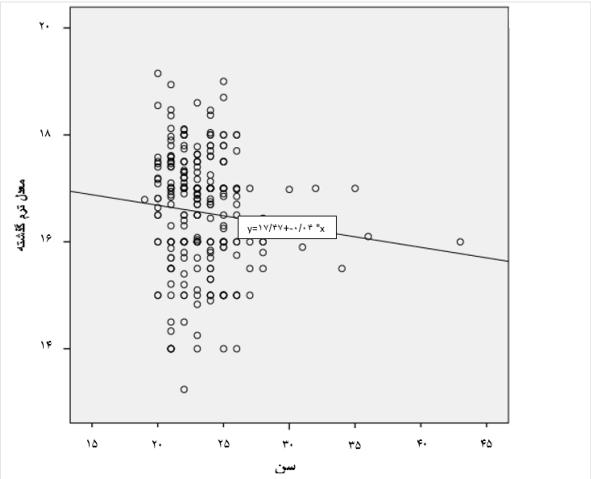

نمودار ۱: همبستگی حیطه‌های مختلف با یکدیگر، سن و معدل

بحث و نتیجه‌گیری

غیبت دانشجویان یک مساله مهم در آموزش دانشگاهی می‌باشد (۱۱). عواملی مرتبط به اساتید و دانشجویان برحضور دانشجویان در کلاس‌های درس تاثیرگذار هستند (۱۲). در مطالعه حاضر، میانگین نمرات حیطه مربوط به اساتید و روش‌های آموزشی استاد موثرترین عامل بر میزان حضور دانشجویان در کلاس‌های نظری در رشته دندانپزشکی اصفهان بوده است که در مطالعات سید مجیدی (۱۳)، فصیحی (۱۴)، ترابی (۱۵)، وکیلی (۱۶)، نظری (۱۷)، رضایی (۱۸)، نبوی (۱۰)، Nawaz (۱۱) و عبدالرحمان (۱۹) نیز این حیطه بیشترین میانگین نمره را کسب کرده است. به نظر می‌رسد از مهم‌ترین فاکتورهایی که در آموزش پزشکی باید توجه شود روش‌های آموزشی مناسب و تأثیرگذار برای جذب دانشجو در کلاس‌های درس نظری است.

نتایج مطالعه حاضر نشان داد که پس از حیطه اساتید، حیطه‌های برنامه‌ریزی آموزشی، مطالب آموزشی، محیط فیزیکی کلاس و سپس مشکلات دانشجو به‌ترتیب بیش‌ترین میانگین نمره را از دیدگاه دانشجویان کسب کرده‌اند. نتایج پژوهش رضایی (۱۸)، سید مجیدی (۱۳)، نبوی (۱۰) و آزموده (۲۰) با یافته‌های مطالعه حاضر همخوانی دارد. درحالی که در مطالعه یاسایی (۲۱) و مسجدی (۲۲) موثرترین عامل حیطه برنامه‌ریزی آموزشی، در مطالعه حبیبی‌پور (۲۳)، میرفرهادی (۸)، Ivern (۹) و Bati (۲) حیطه مربوط به دانشجو، در مطالعه آزموده (۲۰)، کرمی (۱۲) و Gump (۲۴) حیطه مطالب آموزشی و در مطالعه Desalegn (۲۵) و Mohamed (۲۶) حیطه برنامه‌ریزی آموزشی موثرترین عامل شناخته شده است. می‌توان گفت که انجام این مطالعات در دانشگاه‌های مختلف داخلی و خارجی و در رشته‌های مختلف علوم پزشکی شاید از دلایل اختلاف در نتایج آن‌ها باشد.

در مطالعه حاضر، روش تدریس، تسلط بر موضوع درسی و بیان شیوا از عوامل موثر در حیطه استاد بود، درحالی‌که خصوصیات ظاهری استاد و مشارکت فعال فراگیران در درس کم‌ترین میانگین نمره را داشتند که هم‌سو با مطالعات ترابی (۱۵)، سید مجیدی (۱۳)، سلیمانی اصل (۴)، Wadesango (۲۷)، معراجی (۷) وکیلی (۱۶) است. اما در مطالعات فصیحی (۱۴)، نبوی (۱۰)، حبیبی‌پور (۲۳)، حاجی- آقاجانی (۲۸)، کرمی (۱۲) و دماری (۲۹) تسلط علمی استاد به موضوع درسی به‌عنوان فاکتور اول و در مطالعه ترابی به‌عنوان فاکتور دوم مطرح شده است (۱۵). در مطالعه نظری ایجاد انگیزه توسط استاد، موثرترین عامل حضور دانشجویان در کلاس درس بود (۱۷). در مطالعه مسجدی توان استاد در مدیریت کلاس و مشارکت دانشجویان و در مطالعه آزموده جذابیت کلامی استاد و سپس تسلط استاد به‌عنوان فاکتورهای موثر مربوط به این حیطه بود (۲۲، ۲۰). نتایج مطالعه یاسایی نشان داد که از دیدگاه دانشجویان دندانپزشکی یزد خصوصیات رفتاری استاد، تسلط علمی استاد و سپس روش تدریس مناسب بیش‌ترین میانگین نمره را دارند (۲۱). شاید بتوان گفت علت مغایرت در اولویت‌بندی گویه‌ها در این حیطه، اختلاف در ماهیت رشته‌های تحصیلی در علوم پزشکی است زیرا در رشته دندانپزشکی بسیاری از مباحث درسی عملی وابستگی شدید به‌فهم خوب مطالب دروس نظری دارد و بنابراین روش تدریس مناسب استاد و تسلط بر مطالب درسی اهمیت بسیار دارد. هم‌چنین به‌دلیل نیاز به دانش اصولی در درمان‌های دندانپزشکی، دانشجویان این رشته را ملزم می‌دارد که به‌طور جدی‌تری در کلاس‌های درس نظری شرکت نمایند (۸). باتوجه به نقش اساسی استاد بر میزان حضور دانشجویان به‌ویژه در رشته دندانپزشکی، بررسی تسلط علمی، شیوایی بیان و کاربرد روش‌های جدید و گوناگون تدریس در مکانیسم جذب اعضای هیات علمی دانشگاه‌ها ضروری است (۳۰). ارائه کارگاه‌های آموزشی، نحوه تنظیم و ارائه دروس برحسب شرایط دانشجویان و برقراری ارتباط مناسب با فراگیران جهت افزایش کیفیت آموزش و حضور در کلاس‌های نظری لازم است. شناخت تفاوت‌های فردی دانشجویان، اهداف تدریس و امکانات موجود در انتخاب روش تدریس مناسب کمک‌کننده است. درواقع دو عامل «هدف معلم» و «علم معلم» که به‌ترتیب همان ذوق و سلیقه و ابتکار در انتقال مفاهیم درسی

[Downloaded from rme.gums.ac.ir on 2025-12-30]
[DOI: 10.52547/rme.13.2.70]

به فراگیران و تسلط کامل استاد به محتوای درسی و تجارب کافی است، برحضور دانشجویان در کلاس‌های درسی تاثیرگذار است (۳۱). عدم‌توجه به عوامل تاثیرگذار بر جذابیت کلاس‌های دروس نظری باعث ایجاد سستی، خستگی و کسالت فراگیران می‌شود. صدای آهسته و یک‌نواخت و نامفهوم موجب خواب آلودگی دانشجویان می‌گردد. تدریس هم‌راه با مکث‌های طولانی، تند حرف‌زدن، بریده بریده گفتن و یا داشتن لهجه‌های شدید از جمله عوامل منفی تاثیرگذار هستند.

عدم تسلط کافی استاد بر مطالب درسی باعث عدم پاسخ‌گویی صحیح به سوالات دانشجویان می‌شود. بنابراین مطالعه دائم و مستمر اساتید لازم است (۲۰).

در مطالعه حاضر حیطه برنامه‌ریزی آموزشی به‌عنوان دومین عامل موثر برحضور دانشجویان در کلاس‌های نظری مطرح شده است که در این حیطه داشتن امتحان قبل یا بعد از کلاس و سپس زمان برگزاری کلاس‌ها موثرترین عامل بوده و داشتن کلاس دیگر در همان روز و ارزشیابی مستمر کم‌ترین میانگین نمره را داشتند که هم‌سو با مطالعه یاسایی (۲۱) است. در مطالعه فصیحی (۱۴)، ترابی (۱۵) و آزموده (۲۰) شرکت در کلاس به‌عنوان وظیفه، انجام ارزشیابی مستمر و داشتن کلاس دیگر در همان روز به‌ترتیب از عوامل موثر در این حیطه شناخته شده است. در مطالعه وکیلی پس از حیطه استاد و دانشجو، فرآیند آموزشی سومین عامل بوده که برگزاری کلاس‌ها در ساعات بعد از ظهر و انجام حضور و غیاب جدی به‌عنوان موثرترین عوامل بوده است (۱۶). در مطالعه نبوی (۱۰) و حبیبی‌پور (۲۳) نیز زمان نامناسب کلاس از دلایل غیبت بوده است. همچنین نتایج مطالعات مسجدی و کرمی نشان داد که برنامه فشرده کلاس‌ها، طولانی بودن زمان کلاس و حضور و غیاب جدی و دائم بیش‌ترین میانگین نمره را کسب کردند (۲۲، ۱۲). باتوجه به ماهیت رشته دندانپزشکی ساعت نامناسب کلاس‌های تئوری در دانشکده، می‌تواند دلیلی باشد که دانشجو پس از خستگی کار کلینیکی، علاقه‌ای به شرکت فعال و با کیفیت در کلاس درس نداشته باشد (۱۵). در واقع یکی از عوامل موثر فشار کاری و خستگی ناشی از آموزش‌های بالینی و استرس ناشی از آن در دانشجویان است (۳۲).

در مطالعه حاضر، حیطه مطالب آموزشی به‌عنوان سومین فاکتور بوده که کاربردی بودن مطالب ارائه شده بر بالین بیمار و علاقه به مبحث درسی بالاترین میانگین نمره و تکراری‌بودن سوالات امتحان کم‌ترین میانگین نمره را داشته که هم‌سو با مطالعه معراجی است (۷). درحالی‌که در سایر مطالعات، علاقه به مبحث درسی فاکتور مهم‌تر و سپس کاربردی‌بودن مطالب گزارش شده است (۲۱،۲۴،۳۳، ۱۵-۱۳). همچنین در مطالعه سلیمانی اصل (۴) بی‌اهمیت بودن موضوع و در پژوهش کرمی (۱۲) تکراری‌بودن مطالب و سوالات امتحانی به‌عنوان عوامل موثر گزارش شدند. نتایج مطالعه Gump حاکی از آن بود که عدم تناسب مطالب تدریس شده با نیازهای کاری یک دندانپزشک و کاربردی‌بودن مطالب به‌صورت عملی، عوامل مهم تاثیرگذار برحضور دانشجویان دندانپزشکی در کلاس‌های نظری است (۲۴). از سویی دیگر عدم علاقه به مبحث درسی باعث می‌شود دانشجو به اجبار در کلاس حاضرشده ولی مطالب تدریس‌شده فاقد بازدهی است (۸).

هم‌چنین نتایج مطالعه حاضر نشان داد که حیطه محیط فیزیکی چهارمین فاکتور موثر برحضور دانشجویان در کلاس‌های درس نظری‌بوده که نامطلوب‌بودن فضای فیزیکی کلاس بیشترین میانگین نمره و بزرگی کلاس و حواس‌پرتی دانشجویان کم‌ترین میانگین نمره را داشته که با نتایج مطالعات وکیلی (۱۶)، کرمی (۱۲)، سید مجیدی (۱۳)، ترابی (۱۵)، نبوی (۱۰) و حبیبی‌پور (۲۳) تطابق دارد. در مطالعه فصیحی تعداد دانشجویان در کلاس، استفاده از وسایل سمعی- بصری و سپس شرایط فیزیکی مهم‌ترین عوامل بوده است (۱۴). در مطالعه معراجی (۷) و مادرشاهی (۳۴) تجهیزات آموزشی سپس فضای فیزیکی و تعداد دانشجویان گزارش شده است.

نتایج مطالعه حاضر نشان داد که علی‌رغم تلاش‌های مسئولان دانشگاه و دانشکده در سال‌های اخیر در جهت بهبود فضای فیزیکی کلاس‌ها، هنوز از دیدگاه دانشجویان این فاکتور مهم‌ترین عامل می‌باشد. البته شلوغ بودن کلاس‌ها نیز از دلایل تاثیرگذار بر بازدهی کیفیت آموزشی است که باتوجه به افزایش ظرفیت ورودی دانشگاه‌ها در این رشته توسط سازمان سنجش کشور در سال‌های اخیر، لزوم بررسی و تغییر در سیاست‌گذاری‌های کلان کشوری را باید مدنظر داشت (۳۵).

پنجمین عامل موثر در مطالعه حاضر، حیطه مشکلات دانشجو بوده که خستگی را مهم‌ترین عامل و تنها ۱۹/۹ درصد افراد مشکلات خانوادگی را کاملاً موثر دانسته‌اند. مطالعات یاسایی و Fjortof نیز دور بودن مسیر دانشگاه و نداشتن وسیله ایاب و ذهاب به‌عنوان دومین عامل غیبت ذکر کردند (۲۱، ۳۵) که با نتایج مطالعه حاضر همخوانی دارد. همچنین مشکلات

[Downloaded from rme.gums.ac.ir on 2025-12-30]
[DOI: 10.52547/rme.13.2.70]

خانوادگی و بیماری از دلایل غیبت بیان شده است. در مطالعه حبیبی‌پور اشتغال به‌کار دانشجویان درحین تحصیل اثر معنی‌دار برحضور دانشجویان داشته است (۲۳). در مطالعه معراجی و مسجدی خستگی دانشجویان از عوامل مهم تاثیرگذار بود (۲۲، ۷). به‌طورکلی خستگی دانشجویان دندانپزشکی می‌تواند ناشی از علل مختلف از جمله کلاس‌های فشرده دانشگاه، کار در بخش‌های بالینی و اشتغال به‌کار آن‌ها در ساعات پس از دانشگاه باشد که باید موردتوجه بیشتر باشد؛ چراکه خستگی باعث عدم تمرکز دانشجویان در کلاس‌های تئوری، عدم انجام دقیق کارهای بالینی و کاهش کیفیت آموزش می‌گردد. بنابراین باید حتی‌الامکان از تراکم درسی در طول یک روز جلوگیری شده و کلاس‌های درسی تخصصی در ساعات بعد از ظهر برگزار نگردد.

نتایج مطالعه حاضر نشان داد که میانگین کل نمره دانشجویان دختر بیشتر از پسران است و این تفاوت براساس آنالیز آماری معنی‌دار بوده که با نتایج مطالعات ترابی (۱۵)، فصیحی (۱۴)، سید مجیدی (۱۳) و کرمی (۱۲) مطابقت دارد. همچنین در مطالعه حاضر مقایسه بین دیدگاه‌های دانشجویان دختر و پسر در حیطه‌های اساتید و روش‌های آموزشی و برنامه‌ریزی آموزشی تفاوت معنی‌دار را نشان داد. یافته‌های مطالعه حاضر هم‌سو با نتایج آزموده (۲۰)، ترابی (۱۵) و فصیحی (۱۴) است. نتایج مطالعه وکیلی نیز نشان داد که در دسترس‌نبودن سرویس رفت و آمد و دور بودن دانشگاه از مرکز شهر در پسران اهمیت بیش‌تری دارد (۱۶). شاید در دانشجویان پسر، سبک زندگی در خوابگاه و بیدار ماندن تا پاسی از شب، همچنین گه‌گاه دور بودن خوابگاه آن‌ها از دانشکده و سختی رفت و آمد از دلایل این نتایج باشد.

براساس نتایج مطالعه حاضر، بین میانگین نمره در حیطه‌های مختلف براساس سال ورود تفاوت معنی‌دار مشاهده نشد. نکته قابل‌توجه افزایش تاثیرگذاری محیط فیزیکی کلاس با افزایش سال ورودی دانشجویان است. نتایج مطالعات ترابی (۱۵)، میرفرهادی (۸)، سید مجیدی (۱۳) و کرمی (۱۲) با یافته‌های مطالعه حاضر مطابقت ندارد؛ چراکه در این مطالعات دانشجویان در سال‌های اول حضور بیشتری در کلاس‌های درس داشته‌اند. از سویی دیگر در مطالعه سید مجیدی اختلاف معنی‌دار بین نمره میانگین دانشجویان با سال‌های ورودی مختلف وجود دارد که نشان‌دهنده افزایش انگیزه دانشجویان در کلاس‌های دروس اختصاصی است (۱۳). نکته دیگر در سال‌های اخیر با افزایش تعداد دانشجویان رشته دندانپزشکی دندانپزشکی، شلوغی کلاس‌ها و کاهش کیفیت محیط فیزیکی کلاس ایجادشده و همین موضوع در دانشجویان سال‌های بالاتر مورد اهمیت بیشتری بوده است.

نتایج مطالعه حاضر بیانگر آن بود که میانگین نمره حیطه‌ها در دانشجویان متاهل بیشتر از دانشجویان مجرد است که این اختلاف معنی‌دار نبوده و هم‌سو با مطالعه سید مجیدی است (۱۳). اما در مطالعه کرمی میانگین نمره دانشجویان مجرد بیشتر بود (۱۲). لازم به‌ذکر است تنها در حیطه محیط فیزیکی کلاس افراد مجرد نمره بیشتری داشتند که شاید از دلایل آن مشغله ذهنی کم‌تر و توجه بیشتر به محیط توسط افراد مجرد باشد. در مطالعه حاضر میانگین نمره‌کلی حیطه‌ها در دانشجویانی که همراه با خانواده زندگی می‌کردند بیشتر از دانشجویان دور از خانواده بود که اختلاف معنی‌دار به دست نیامد. دانشجویانی که دور از خانواده زندگی می‌کنند میانگین نمره بیشتری را به حیطه مشکلات دانشجو اختصاص دادند. هم‌چنین میانگین نمره عوامل موثر برحضور در کلاس‌های درس نظری در دانشجویان ساکن خانه بیشتر از خوابگاه بود. همچنین نتایج بیانگر توجه بیشتر دانشجویان ساکن خوابگاه به محیط فیزیکی کلاس بود. نتایج مطالعه حاضر هم‌سو با مطالعه سید مجیدی است (۱۳) اما در مطالعه ترابی سکونت در خوابگاه عامل موثری شناخته شده است (۱۵).

در مطالعه حاضر میانگین نمره عوامل موثر برحضور در کلاس‌های درس دانشجویان در گروه معدل کم‌تر از ۱۴ بالاتر از سایرین‌بوده، درحالی‌که نتایج مطالعه سید مجیدی (۱۳) نشان داد که بین نمره نگرش دانشجویان با معدل‌های مختلف، اختلاف معنی‌دار وجود دارد که برخلاف نتایج مطالعه حاضر با افزایش میزان معدل، نمره بیش‌تری کسب شده‌است. شاید از دلایل این اختلاف، تفاوت در رشته‌های تحصیلی بوده است. لذا می‌توان گفت دانشجویان دندانپزشکی با میانگین نمره معدل کم‌تر، انگیزه بیشتری برای حضور در کلاس‌های درس نظری دارند؛ بدین‌منظور که با افزایش دانش و پیشرفت تحصیلی، در انجام دروس بالینی بهتر عمل کنند.

درنهایت می‌توان نتیجه گرفت از نظر دانشجویان، اساتید نقش بسیار ویژه‌ای در حضور دانشجویان در کلاس‌های نظری دارد، لذا بالا بردن کیفیت تدریس اساتید، برگزاری کارگاه‌های فن بیان و همچنین ارتقاء و اصلاح برنامه‌های آموزشی، کمک شایانی در کاهش غیبت دانشجویان از کلاس درس خواهد کرد.

از محدودیت‌های این مطالعه عدم همکاری برخی از

[Downloaded from rme.gums.ac.ir on 2025-12-30]
[DOI: 10.52547/rme.13.2.70]

دانشجویان بوده است که باتوجه به لزوم دقت در تکمیل پرسشنامه این موضوع می‌توانست در نتایج مطالعه تأثیرگذار باشد.

قدردانی

این پژوهش با همکاری مرکز تحقیقات دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان تحت پایان‌نامه به شماره ۳۹۸۵۱۹ انجام شده است. از کلیه افراد شرکت‌کننده که با شکیبایی در این پژوهش همکاری کرده‌اند، قدردانی می‌شود.

References

1. Bakoee F, Khairkhah F, Salmian H, Omidvar SH. Effective factors on educational status of midwifery students in Babol University of medical sciences. Strides Dev Med Edu 2010; 7 (1): 44- 50.
2. Bati AH, Mandiracioglu A, Orgun F, Govsa F. Why do students miss lectures? astudy of lecture attendance amongst students of health science. Nurse Edu Today 2013; 33 (6): 596- 601. [DOI:10.1016/j.nedt.2012.07.010]
3. Parsa Yecta Z, Nikbakht AR. [Critique of professor evaluation of medical university]. Hayat 2004; 10 (1): 40- 51. [Persian]
4. Soleimani Asl H, Mehrnia K. [Survey of Tehran university of medical sciences medical students opinions about causes of absenteeism]. Iran J Med Edu 2001; 2 (1): 73- 6. [Persian]
5. Salehi SH. [The effect of clinical supervision model on the quality of teaching of Isfahan nursing and midwifery faculty]. Iran J Med Edu 2000; 1 (1): 56- 63. [Persian]
6. Stoner SC, Fincham JE. Faculty role in classroom engagement and attendance. Am J Pharm Edu 2012; 76 (5):1-2. [DOI:10.5688/ajpe76575]
7. Meraji M, ZIaee A, Efani M, Fathalizdeh A, Nouri M.[Determination of effective factors on attendance in theoretical classrooms from the viewpoint of students and faculty members of paramedical sciences faculty of Mashhad in 2015]. JMED 2019; 14 (1): 14- 25. [Persian]
8. Mirfarhadi N, khosousi sani M, Jabari Sendi MJ. [Effective factors on attendance in theoretical classrooms from viewpoint of dental student of Guilan university of medical sciences, 2017]. SJNMP 2019; 4 (3): 53- 62. [Persian]
9. Triado-Ivern X, Aparicio-Chueca P, Elasri-Ejjaberi A, Maestro-Yarza I, Bernardo M, Presas Maynegre P. A Factorial structure of uni absenteeism in higher edu: a student perspective. Innov Edu Teaching Int 2020; 57 (2): 136- 47. [DOI:10.1080/14703297.2018.1538896]
10. Nabavi SJ, Safavi M. [Causes of absenteeism and lack of attention to the instruction among medical students of islamic azad university Tehran medical branch]. MEDICAL SCIENCES2011; 21 (3): 227- 32. [Persian]
11. Nawaz K, Hussain M, Sarwar H, Afzal M, Gilani SA. Determine the factors influencing absenteeism among nursing students. J Health Med Nurs 2018; 50: 121- 34.
12. Karami M, Amanat A, Rasekh Jahromi A, Sotoodeh Jahromi A.[The evaluation of effective factors on attendance and nonattendance in theoretical classrooms, from the viewpoints of medical students of Jahrom's university of medical sciences]. JMJ 2013; 11 (1): 7- 14. [Persian] [DOI:10.29252/jmj.11.1.2]
13. Seyedmajidi M, Naderi K, Seyedmajidi S.[Evaluation of effective factors on theoretical classes' attendance of dentistry students of Babol university of medical sciences]. MEDEDJ 2017; 5 (1): 21- 6. [Persian]

[Downloaded from rme.gums.ac.ir on 2025-12-30]

[DOI: 10.52547/rme.13.2.70]

14. Fasihi Harandi T, Azizzadeh Foroozi M, Mohammadalizadeh S, Ghazanfari Moqadam Z. [Effective factors on theoretical class attendance according to nursing and midwifery students' point of view, Kerman Razi school of nursing and midwifery]. Strides Dev Med Edu 2008; 4 (2): 100- 7. [Persian]

15. Torabi M, Amini P, Taheri S, Karimi- Afshar M, Abbasloo A.[Effective factors on theoretical classes attendance of dentistry students of Kerman university of medical sciences, Iran]. Strides Dev Med Edu 2014; 11 (3): 342- 9. [Persian]

16. Vakili A, Teimouri M, Ghorbani R.[Reasons of absence from clinical foundation classes from the viewpoints of medical students of Semnan university of medical sciences]. JMed 2013; 8 (1): 65- 73. [Persian]

17. Nazari Vanani R, Naderi Z, Aein F. [Factors affecting classroom participation; the viewpoint of students in Shahrekord university of medical sciences in 2013]. Iranian J Med Edu 2014; 4 (3): 188- 93. [Persian]

18. Rezaei Z, Karimianpour G, Vahabi A, Mohabati F, Gavili A, Habibi Y, et al.[Frequency of class attendance among university students and factors influencing it from the viewpoints of students in Kurdistan university of medical sciences]. SJNMP 2017; 3 (2): 30- 7. [Persian] [DOI:10.29252/sjnmp.3.2.30]

19. Abdelrahman SM, Abdelkader AM. The influencing factors of absenteeism among nursing students. J Nurs Edu Practice 2017; 7 (10): 64- 72.

20. Azmoudeh E, Dolati M, Farzadmanesh E, Khosro Abadi AA, Rakhshani MH.[Survey of student views about factors affecting students' attendance in classrooms in Sabzevar university of medical sciences]. Strides Dev Med Edu 2013; 10 (2): 142- 9. [Persian]

21. Yasayi S, Davari AR, Azizian F, Ghafari Torghi M. Reasons for student's absenteeism in classroom: viewpoints of dental students and faculty members of Yazd school of medicine. J Med Edu Dev 2016; 10 (4): 278- 85.

22. Masjedi M, Neshatavar R, Moeini L, Seghatoleslam A, Rafati A, Ezzatzadegan Jahromi S. [Absenteeism from theory classes: perspective of medical students]. Iranian J Med Edu 2017; 17: 384- 91. [Persian]

23. Habibipour R, Seif A. [Investigating the reasons of nursing student's absence from class at Islamic Azad university Hamedan branch, 2014- 2015]. IJNR 2016; 10 (4): 136- 44. [Persian]

24. Gump SE. Keep students coming by keeping them interested motivators for class attendance. Coll Stud J 2004; 38 (1): 157- 60.

25. Desalegn AA, Berhan A, Berhan Y. Absenteeism among med and health sci undergraduate students at Hawassa uni, Ethiopia. BMC Med Educ 2014; 14 (1): 1-11. [DOI:10.1186/1472-6920-14-89]

26. Mohamed SA, Ul- Saufie AZ, Ahmad N, Ahmat H, Mohd FZ. Factors influencing student absenteeism in the uni. AIP Conference Proceedings 2018; 1974 (1): 050013. [DOI:10.1063/1.5041713]

27. WadeSango N, Machingambi S. Causes and structural effects of student absenteeism: a case study of three South African universities. J Social Sci 2011; 26 (2): 89- 97. [DOI:10.1080/09718923.2011.11892885]

28. Haji Aghajani S. [A study of comparing the instructors and students prospect concerning a good instructor]. Teb Va Tazkieh 2001; 41: 47- 51. [Persian]

[Downloaded from rme.gums.ac.ir on 2025-12-30]

[DOI: 10.52547/rme.13.2.70]

29. Damari B.[A study of identifying the most important factors affecting the attendance medical students of Tehran university of medical sciences in the basic sciences courses in the regular faculty classes]. Teb Va Tazkieh 2001; 41: 36- 40. [Persian]

30. Ghorbani R, Haji-Aghajani S, Heidarifar M, Andade F. [Viewpoints of nursing and paramedical students about the features of a good university lecturer]. Koomesh 2009; 10 (2): 77- 83. [Persian]

31. Peyman H, Zarian A, Sadeghifar J, Alizadeh M, Yaghubi M, Yamani N, et al.[Characteristics of a Capable university teacher from the students' point of view]. Iran J Med Edu 2011; 10 (5): 1- 9. [Persian]

32. Murphy RJ, Gray SA, Sterling G, Reeves K, Du Cette J. A comparative study of professional student stress. J Dent Edu 2009; 73 (3): 328- 37. [DOI:10.1002/j.0022-0337.2009.73.3.tb04705.x]

33. Hughes SJ. Student attendance during college- based lectures: a pilot study. Nurs Stand 2005; 19 (47): 41- 9. [DOI:10.7748/ns.19.43.41.s53]

34. Madarshahi F, Hassanabadi M, Khazaee S. [Comparison of attitude toward attendance in class sessions and grades of courses for students with and without absence]. Iran J Med Edu 2014; 13 (10): 840- 50. [Persian]

35. Fjortoft N. Students' motivations for class attendance. Am J Pharmaceut Educ 2005; 69 (1): 107- 12. [DOI:10.5688/aj690115]

[Downloaded from rme.gums.ac.ir on 2025-12-30]

[DOI: 10.52547/rme.13.2.70]